

Bài 11. Thường thức mĩ thuật XEM TRANH CỦA HOẠ SĨ

I - MỤC TIÊU

- HS bước đầu hiểu được nội dung của các bức tranh giới thiệu trong bài thông qua bố cục, hình ảnh và màu sắc.
- HS làm quen với chất liệu và kĩ thuật làm tranh.
- HS yêu thích vẻ đẹp của các bức tranh.

II - CHUẨN BỊ

Giáo viên

- SGK, SGV.
- Có thể sưu tầm tranh phiên bản khổ lớn để HS quan sát, nhận xét.
- Que chỉ tranh.
- Sưu tầm thêm tranh phiên bản của họa sĩ về các đề tài.

Học sinh

- SGK.
- Sưu tầm tranh phiên bản của họa sĩ về các đề tài ở sách báo, tạp chí,...

III - CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

Giới thiệu bài

GV tìm cách giới thiệu bài sao cho hấp dẫn và phù hợp với nội dung.

Hoạt động 1 : Xem tranh

1. Vẽ nông thôn sản xuất. Tranh lụa^(*) của họa sĩ Ngô Minh Cầu

Ở bài này, GV nên cho HS học tập theo nhóm.

- GV yêu cầu HS quan sát tranh ở trang 28 SGK và đặt một số câu hỏi gợi ý :

- + Bức tranh vẽ về đề tài gì ?
- + Trong bức tranh có những hình ảnh nào ?
- + Hình ảnh nào là hình ảnh chính ?
- + Bức tranh được vẽ bằng những màu nào ?

Sau khi HS trả lời, GV tóm tắt và nhấn mạnh một số ý :

- + Sau chiến tranh, các chú bò đội vè nông thôn sản xuất cùng gia đình.
- + Tranh *Vẽ nông thôn sản xuất* của họa sĩ Ngô Minh Cầu vẽ về đề tài sản xuất ở nông thôn.

(*) *Tranh lụa* : là tranh vẽ trên nền lụa (lụa làm từ tơ tằm, sợi nhỏ, đều ; mặt lụa mịn, mỏng). 41
Tranh lụa được vẽ bằng màu nước. Kĩ thuật vẽ kết hợp vẽ màu với cọ rửa mặt tranh bằng nước

- + Hình ảnh chính ở giữa tranh là vợ chồng người nông dân đang ra đồng. Người chồng (chú bộ đội) vai vác bừa, tay giong bò(*), người vợ vai vác cuốc, hai người vừa đi vừa nói chuyện.
- + Hình ảnh bò mẹ đi trước, bê con đang chạy theo làm cho bức tranh thêm sinh động.
- + Phía sau là nhà tranh(*), nhà ngói cho thấy cảnh nông thôn yên bình, đầm ấm.
- GV giới thiệu sơ qua về chất liệu tranh : Bức tranh *Về nông thôn sản xuất* là tranh lụa.

GV kết luận :

Về nông thôn sản xuất là bức tranh đẹp, có bố cục chặt chẽ, hình ảnh rõ ràng, sinh động, màu sắc hài hoà, thể hiện cảnh lao động trong cuộc sống hàng ngày ở nông thôn sau chiến tranh.

2. Gội đầu. Tranh khắc gỗ màu của họa sĩ Trần Văn Cẩn (1910 – 1994)

- GV yêu cầu HS xem tranh và gợi ý để các em tìm hiểu :
- + Tên của bức tranh.
- + Tác giả của bức tranh.
- + Tranh vẽ về đề tài nào ?
- + Hình ảnh nào là hình ảnh chính trong tranh ?
- + Màu sắc trong tranh được thể hiện như thế nào ?
- + Em có biết chất liệu để vẽ bức tranh này không ?
(Câu hỏi cuối, có thể HS không trả lời được hoặc trả lời chưa đúng : màu bột, màu nước,...).
- GV bổ sung :
- + Bức tranh *Gội đầu* của họa sĩ Trần Văn Cẩn vẽ về đề tài sinh hoạt (cảnh cô gái nông thôn đang chải tóc, gội đầu).
- + Hình ảnh cô gái là hình ảnh chính chiếm gần hết mặt tranh : thân hình cô gái cong mềm mại ; mái tóc đen dài buông xuống chậu thau(*) làm cho bố cục vừa vững chãi, vừa uyển chuyển. Bức tranh đã khắc họa cảnh sinh hoạt đời thường của người thiếu nữ nông thôn Việt Nam.
- + Ngoài hình ảnh chính, trong tranh còn có hình ảnh cái chậu thau, cái ghế tre, khóm hồng làm cho bố cục thêm chặt chẽ và thơ mộng.

(*) Gióng bò : cầm thùng đi sau con bò (Ngược lại, *dắt* : cầm thùng đi trước).

(*) Nhà tranh : nhà ở nông thôn có mái được lợp bằng rạ (phần thân của cây lúa), ở miền núi lợp bằng lá cọ, cỏ tranh,...

(*) Chậu thau : chậu làm bằng đồng.

- + Màu sắc trong tranh nhẹ nhàng : màu trắng hồng của thân cô gái, màu hồng của hoa, màu xanh dịu mát của nền và màu đen đậm của tóc tạo cho tranh thêm sinh động.
- + Bức tranh *Gội đầu* là tranh khắc gỗ màu (tranh in từ các bản khắc gỗ). Khác với tranh vẽ, tranh khắc gỗ có thể in được nhiều bản.

GV kết luận :

- Bức tranh *Gội đầu* là một trong nhiều bức tranh đẹp của họa sĩ Trần Văn Cẩn. Với đóng góp to lớn cho nền mỹ thuật Việt Nam, ông đã được Nhà nước tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học - Nghệ thuật (đợt I - năm 1996).

Hoạt động 2 : Nhận xét, đánh giá

GV nhận xét chung về tiết học và khen ngợi những HS tích cực phát biểu tìm hiểu nội dung tranh.

Dẫn dò

HS quan sát những sinh hoạt hàng ngày.

Tình bạn. Tranh sơn mài của họa sĩ Phạm Ngọc Sỹ